

Nr 1183

PRACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem

Redaktorzy naukowci

Tadeusz Dudycz
Łucja Tomaszewicz

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2007

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Jan Lichtarski, Adam Nowicki, Zdzisław Pisz,
Waldemar Podgórski, Wanda Ronka-Chmielowiec, Jan Skalik, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Mieczysław Dobija, Tadeusz Dudycz, Józefa Famielec, Mirosław Hamrol, Stanisław Kasiewicz,
Mirosław Krajewski, Mirosław Kwieciński, Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, Bogdan Nogalski,
Maria Sierpińska, Wanda Skoczylas, Waldemar Tarczyński, Dariusz Zarzecki*

Redakcja wydawnicza

Anna Grzybowska

Korekta

Barbara Cibis, Teresa Wilniewicz

Projekt okładki

Beata Dębska

**Kopiowanie i powielanie w jakiejkolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy**

**© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2007**

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 514/07

Spis treści

Wstęp	11
Muzahim Al-Noorachi: Świat Arabski – charakterystyka i kierunki rozwoju gospodarczego	13
Jacek Barbarski, Mieczysław Dobija: Produktywność pracy w aspekcie makro- i mikroekonomicznym	25
Agnieszka Bukowska-Piestrzyńska: Pozamedyczne czynniki warunkujące wybór placówki zdrowotnej przez klientów	38
Piotr Chojnacki: Uwarunkowania rozwoju klastrów jako narzędzia poprawy regionalnej efektywności działania	46
Jerzy Czupiał: Innowacje produktowe a efektywność przedsiębiorstwa	57
Wojciech Dyduch: Dobór miar do systemów pomiaru efektywności organizacyjnej: dylematy i propozycje rozwiązań	68
Józefa Monika Gryko: Ocena istotności czynników opłacalności innowacyjnego projektu inwestycyjnego	78
Stanisław Gurgul: Ocena przedsiębiorstwa dłużnika przez tymczasowego nadzorcę sądowego	85
Sylwia Hucik-Gaicka: Proces szacowania kosztu kapitału spółki akcyjnej ...	96
Izabela Jonek-Kowalska: Efekty synergii w działalności przedsiębiorstwa	117
Jacek Juzwiszyn: Zawirowany świat ekonomii – próba pomiaru wirów równowagi	133
Franciszek Kapusta: Procesy dostosowawcze przedsiębiorstwa rolniczego do warunków działalności	147
Magdalena Kisielewska: Efektywność największych banków komercyjnych w Polsce – porównanie miar DEA z tradycyjnymi wskaźnikami efektywności	156
Marta Kluzek: Skuteczność polskiej administracji podatkowej	180
Katarzyna Koziół: Ocena innowacyjności Polski na podstawie rankingu innowacyjności 2005	191
Grażyna Kozuń-Cieślak: Wybór instrumentów dłużnych wykorzystywanych przez jednostki samorządu terytorialnego – obligacje vs kredyt	200
Mirosław Krajewski: Znaczenie kapitału ludzkiego w kreowaniu rozwoju i wzrostu wartości przedsiębiorstwa	215
Adam Kucharski: Testowanie hipotezy o słabej efektywności dla rynku walutowego w Polsce	222
Lech Kurowski: Efektywność gospodarowania i inwestycje zagraniczne w okresie transformacji	232

Andrzej Marjański: Badania strategii małych przedsiębiorstw rodzinnych w Polsce	248
Bartłomiej Marona: Ocena możliwości zwiększenia dochodów gmin z miasta nieruchomości	258
Aneta Michalak: Problemy szacowania stopy dyskontowej z punktu widzenia mikro- i makroekonomicznej oceny efektywności inwestycji	270
Paweł Mielcarz: Stosowanie narzędzi badania ryzyka i wartości opcji realnych w projektach badawczo-rozwojowych w Polsce (wyniki badań)	284
Edyta Mioduchowska-Jaroszewicz: Ocena bieżącej płynności finansowej przedsiębiorstwa na przykładzie sektora budowlanego	300
Adam Nalepka, Katarzyna Łach: Analiza efektywności zarządzania nieruchomością	308
Krzysztof Nowosielski: Procedura oceny controllingu w przedsiębiorstwie	320
Mariusz Nyk: Wydajność pracy jako element rozwoju gospodarczego	329
Grażyna Osbert-Pociecha: Relacja między efektywnością a elastycznością organizacji	337
Agnieszka Parkitna: Ocena efektów pracy w kosztowych ośrodkach odpowiedzialności	350
Janusz Pawłowski: Metoda oceny potencjału innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstwa	367
Kazimierz Perechuda: Sieciowe „zapadanie się” wartości przedsiębiorstwa	380
Robert Polaczek: Kształtowanie struktury kapitałowej Kompanii Piwowarskiej i jej wpływ na rentowność w latach 1994-2005	387
Katarzyna Prędkiewicz: Małe i średnie przedsiębiorstwa a wzrost gospodarczy	397
Paweł Przepióra: <i>Leasing</i> a efektywność substytucji pracy przez kapitał w przedsiębiorstwie produkcyjnym	408
Bartłomiej Rodawski: Ocena efektywności projektów inwestycyjnych w logistycznych łańcuchach dostaw	418
Jerzy Różański: Dylematy związane z interpretacją pojęcia efektywności a obecne uwarunkowania działania przedsiębiorstwa	426
Andrzej Rutkowski: Zastosowanie mnożnika EBITDA w wycenie kandydata do przejęcia	433
Wanda Skoczylas: Koncepcje pomiaru wyników na potrzeby strategicznego zarządzania efektywnością przedsiębiorstw oraz efekty ich wdrażania	447
Tomasz Słoński: Kształtowanie się mnożnika cena/zysk w cyklu życia przedsiębiorstwa	458
Antoni Smoluk: Stopa procentowa i efektywność	467
Halina Sobocka-Szczapa: Działania na rzecz aktywizacji osób poszukujących pracy na rynku pracy w Polsce	475
Ewa Stańczyk-Hugiet: Procesy związane z wiedzą a zagadnienie wartości	495

Łukasz Sułkowski: Biznes rodzinny źródłem bogactwa narodów? Wnioski z badań empirycznych <i>family business</i> w Polsce	504
Łukasz Sułkowski, Robert Seliga: Narzędzia promocji w marketingu relacji	519
Ewa Szkic-Czech: Przymierza outsourcingowe w kształtowaniu przedsiębiorstw sieciowych przez podmioty o tożsamej domenie	525
Piotr Szymański: Zarządzanie majątkiem obrotowym w procesie kreowania wartości przedsiębiorstwa – wyniki badań	538
Paweł Trippner: Rentowność działalności powszechnych towarzystw emerytalnych w Polsce	568
Grzegorz Urbanek: Niematerialne źródła tworzenia wartości w przedsiębiorstwie – analiza pojęć	578
Mirosław Wasilewski: Kapitał obrotowy netto a sprawność gospodarowania przedsiębiorstw rolniczych	588
Zofia Wilimowska: Fundamentalne i techniczne czynniki determinujące kształtowanie cen akcji	602
Tomasz Wiśniewski: Efektywność projektów inwestycyjnych a ryzyko	619
Jacek Woźniak: O sprzedaży wiedzy w firmie szkoleniowej i dyfuzji standardów	629
Jacek Woźniak: W poszukiwaniu metod do oceny sensowności szkolenia	646
Reinhard Wróbel: <i>Outsourcing</i> usług budowlanych w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym przedsiębiorstw budownictwa drogowego	669
Mirosław Wypych: Przekształcenia własnościowe a efektywność – analiza strukturalna na przykładzie przemysłu przetwórczego	682
Beata Zagożdżon: Efektywność systemów zarządzania działalnością firm użyteczności publicznej na przykładzie komunikacji miejskiej	690
Dariusz Zarzecki: Wycena przedsiębiorstw metodą zdyskontowanych zysków netto	700
Danuta Zawadzka: Przesłanki kredytowania kontrahentów w obrocie gospodarczym	705
Przemysław Zbierowski: Organizacja przedsiębiorcza, pozytywna i wysoko efektywna dzięki zarządzaniu uwagą organizacyjną	714
Recenzje	731

Summaries

Muzahim Al-Noorachi: Arab world – characteristics and development tendencies	24
Jacek Barburski, Mieczysław Dobija: Productivity of labour in macro- and microeconomic aspects	37

Agnieszka Bukowska-Piestrzyńska: Extramedical factors affecting the choice of health-care institutions	45
Piotr Chojnacki: Clusters as a tool for effectiveness improvement in regional activity	56
Jerzy Czupiał: Product innovations and the enterprise's efficiency	67
Wojciech Dyduch: Selecting measures for performance measurement and management systems: dilemmas and some propositions	77
Józefa Monika Gryko: Evaluation of priority number of factors determining the effectiveness of innovative investment project	84
Stanisław Gurgul: The assessment of debtor's enterprise by the temporary court supervisor	95
Sylvia Hucik-Gaicka: The assessment process of capital costs of public limited company	116
Izabela Jonek-Kowalska: Synergy effects in the company	132
Jacek Juzwiszyn: The spinning world of economy – an attempt measuring equilibrium vortices	146
Franciszek Kapusta: Adaptation processes of an agriculture company to external environment activity	155
Magdalena Kisielewska: The efficiency of top commercial banks in Poland – comparison between DEA and financial ratios	179
Marta Kluzek: Polish tax administration effectiveness	190
Katarzyna Koziół: The assessment of Polish innovation on the basis of the Summary Innovation Index (SII) 2005	199
Grażyna Kozuń-Cieślak: Municipal bonds or the bank credit – cost and non-cost factors of the choice	214
Miroslaw Krajewski: The importance of human capital in creating development and growth of an enterprise value	221
Adam Kucharski: Testing weak efficiency hypothesis in the Polish currency market	231
Lech Kurowski: Economic efficiency and foreign investment in a transition economy	247
Andrzej Marjański: Research strategy of small family businesses in Poland	257
Bartłomiej Marona: Revenues form real estate in local governance budget – prospects for their increasing	269
Aneta Michalak: Problems of estimating the discount rates from the point of view micro- and macroeconomic rating of investments effectiveness	283
Paweł Mielcarz: The application of tools for risk and real option valuation in the R&D projects in Poland	299
Edyta Mioduchowska-Jaroszewicz: Estimation of current liquidity ratio on the example of construction industry	307

Adam Nalepka, Katarzyna Łach: Effectiveness analysis of real estate management	319
Krzysztof Nowosielski: Procedure of controlling assessment in an enterprise ..	328
Mariusz Nyk: Work of efficiency as an element of economy development	336
Grażyna Osbert-Pociecha: The relationship between efficiency and flexibility of an organization	349
Agnieszka Parkitna: The estimation of works effects in cost responsibility centres	366
Janusz Pawłowski: Method of assessment of an enterprise innovativeness and competitiveness potential	379
Kazimierz Perechuda: The destruction of enterprise value in the net organization	386
Robert Polaczek: Transformation of assets and the profitability of brewery company management between 1994 and 2005	396
Katarzyna Prędkiewicz: Small and medium firms and economic growth	407
Paweł Przepióra: Leasing versus the efficiency of substitution of capital for labour in a production company	417
Bartłomiej Rodawski: Project efficiency appraisal in logistics supply chains	425
Jerzy Różański: Dilemma connected with the interpretation of effectiveness and current conditions of activity of enterprise	432
Andrzej Rutkowski: EBITDA multiples in valuation of takeover candidate	446
Wanda Skoczylas: Concept of results measurement for strategic management of efficiency of corporation and the result of its implementation	457
Tomasz Słoiński: The interpretation of the PE-ratio in firm's business cycle	466
Antoni Smoluk: Bank rate and productivity	474
Halina Sobocka-Szczapa: Assisting the intellectual potencial of unemployed people on the labour market in Poland	494
Ewa Stańczyk-Hugiet: Knowledge processes and organization's value	503
Łukasz Sułkowski: Family businesses as a source of wealth of nations? Conclusions from empirical research	518
Łukasz Sułkowski, Robert Seliga: Partnership marketing as a tool of abrad-ing effectives of promotion activities	524
Ewa Szkic-Czech: Outsourcing alliances shaping the network businesses by subjects of an identical domain	537
Piotr Szymański: Current assets management as a process of creating enterprise value – results of research	567
Paweł Trippner: The effectiveness of pension companies in Poland	577
Grzegorz Urbanek: Intangible sources of company value – analysis of notions	587
Miroslaw Wasilewski: Net working capital in relation to management effectiveness of agricultural enterprises	601

Zofia Wilimowska: Fundamental and technical factors determining the creation of stock prices	617
Tomasz Wiśniewski: Risk and effectiveness of capital investments	628
Jacek Woźniak: On selling knowledge in a training company and the spread of standards	645
Jacek Woźniak: A search for methods assessing reasonableness of training	668
Reinhard Wróbel: Outsourcing of construction services in operation risk management for road engineering companies	681
Mirosław Wypych: Efficiency of possesional transformations – structural analysis on the example of manufacturing	689
Beata Zagożdżon: Efficiency of systems management of public utility activity on the example of urban transport	699
Dariusz Zarzecki: Business valuation using net income method	704
Danuta Zawadzka: The motives of mutuals crediting by companies in economic turnover	713
Przemysław Zbierowski: Entrepreneurial, positive and high performance organization through management of organizational attention	729

Wstęp

W ostatnim okresie obserwujemy wzrost oczekiwań społecznych dotyczących zwiększenia poziomu zarobków. I jakkolwiek trudno się tym oczekiwaniom dziwić w sytuacji, gdy przeciętne zarobki pracownika w Polsce są kilkakrotnie mniejsze od analogicznych zarobków w najbogatszych krajach Unii Europejskiej, to jednak wszyscy musimy sobie zdawać sprawę, że nie istnieje już możliwość przerzucenia kosztów ewentualnych podwyżek na klientów. Jedynym sposobem wzrostu wynagrodzeń lub, mówiąc szerzej, wzrostu poziomu życia społeczeństwa jest wzrost efektywności funkcjonowania wszystkich podmiotów gospodarczych, zarówno tych komercyjnych – nastawionych na zysk, jak i wszystkich organizacji *non profit* wchodzących w skład infrastruktury społecznej. Efektywność w sensie ekonomicznym jest bowiem relacją wartości uzyskanych efektów do nakładu czynników użytych do ich uzyskania. Niska efektywność ekonomiczna powoduje zwiększenie zapotrzebowania na energię, materiały, powierzchnie produkcyjne czy pracę ludzką – bez wzrostu ilości i jakości świadczonych usług, czy wytwarzanych produktów. Natomiast wyższa efektywność ekonomiczna stwarza możliwości obniżenia kosztów wytwarzania, zwiększa wyniki produkcyjne, a w konsekwencji otrzymujemy więcej korzyści w postaci większej ilości i jakości usług medycznych, oświatowych, kulturalnych itp. Dla przedsiębiorstw oznacza to także wyższy zysk, który umożliwia inwestowanie albo wzrost indywidualnych wynagrodzeń. Efektywność ekonomiczna stanowi jeden z podstawowych sposobów oceny podejmowania wszystkich działań gospodarczych. Z tego powodu niezwykle ważne zadanie stoi przed kierownikami finansowymi, którzy są odpowiedzialni za tworzenie systemu pomiaru efektywności w organizacjach oraz dostosowywanie do tych potrzeb systemów informacyjnych oraz motywacyjnych. Bez dobrego pomiaru efektywności nie jest możliwe sprawne zarządzanie jakąkolwiek organizacją gospodarczą.

Problematyce efektywności była poświęcona druga konferencja naukowa, zorganizowana przez Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i Wydział Zamiejscowy w Brodniczy Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi, która odbyła się w dniach 16-18.01.2006 w Piechowicach. Artykuły zawarte w niniejszym zbiorze stanowią właśnie plon tej konferencji. Mamy nadzieję, że prace autorów zawarte w niniejszym zeszycie Prac Naukowych przyczynią się do lepszego zrozumienia roli efek-

tywności w życiu gospodarczym, a także do wdrożenia bardziej doskonałych narzędzi jej pomiaru.

Pragniemy podziękować wszystkim osobom i instytucjom, dzięki którym ta praca mogła powstać, a zwłaszcza wszystkim *pleno titulo* Recenzentom, którzy przyczynili się do zwiększenia wartości prezentowanych referatów.

Tadeusz Dudycz